

DEPREMİN HAKÎKATI ZİLZÂL SÛRESİ

KUR'ÂN-I KERİM ÇALIŞMALARI SERİSİ

إِنَّا زَلَّلْنَا الْاَرْضَ زَلَّالًا

Derleyen

CEMÂLNUR SARGUT

NI
NEFES

EĞİTİME DESTEK İÇİN İYİLİK HAREKETİ
• BU KİTABI ALARAK •
iyilik
gayun
BİR İYİLİK HAREKETİ BAŞLATIN

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	9
ZİLZÂL SÛRESİ.....	11
ÂYET 1	17
“Yeryüzü şiddetli bir şekilde sarsıldığında.”	
ÂYET 2	27
“Yer, içindeki ağırlıkları dışarı çıkardığında.”	
ÂYET 3	39
“Ve insan, ‘Ne oluyor buna!’ dediği vakit.”	
ÂYET 4-5	41
“İşte o gün (yer) üzerinde olup bitenleri anlatır.”	
“Rabb’inin ona bildirmesiyle (bunu yapar).”	
ÂYET 6	51
“O gün insanlar amellerini görmeleri (karşılığını almaları) için grup grup kabirlerden çıkıp hesap yerine gelirler.”	
ÂYET 7-8	61
“Kim zerre miktarı hayır yapmışsa onu görür.”	
“Kim de zerre miktarı şer işlemişse onu görür.”	
KAYNAKÇA.....	88
GENEL DİZİN	91

ÖNSÖZ

Eğer kıyâmet vücudî kıyâmetse, hâdiselerde sadece Rabb'ini gördüğünden erir, nefisler sarsılır. Bu eğer maddî bir sarsıntı ise, aslında gören için bu sarsıntı, Cenâb-ı Hakk'ın nurunun her şeyi sarıdır. Bu kimse yapanın yaptırının O olduğunu idrak ettiğinden ve O'nun rahmetinin gazâbını daima örttüğünü bildiğinden hâdiseleri hakîkatinden seyrederek. Bu kişi er kişidir. Hâli ise, hâdisede hizmet etmek, itiraz etmemektir.

Görülüyor ki iki çeşit kıyâmet vardır: Küçük ve büyük kıyâmet.

Küçük kıyâmet kulun idrak etmeye başlaması ve bu idraki geliştirerek iki âlemin arasında kalacak seviyeye erişmesidir. Büyük kıyâmet ise herkesin mutlaka kendi hakîkatini göreceği günü anlatır.

Buradan anlaşılıyor ki herkesin kendi âyân-ı sâbitesini idrak etmesine, yani kendi hakîkatini görmesine büyük kıyâmet deniyor, ki bunlar amel defterlerini sağdan alanlardır. Bazıları ise taşıdıkları ismin hakîkatinden bihaber olduklarından şaşkınlık ve pişmanlık cehennemine girecekler, ki bunlar amel defterlerini soldan alanlardır.

Âcizane derim ki:

Amel defterini sağdan almak, dünyada gayretini mânevî yolda sarfetmek demektir. Soldan almak, nefsanî yolda sarfedilen bir ömür demektir.

Cemâlnur Sargut

ZILZÂL SÛRESİ

إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا

Îzâ zülzileti'l-'arđu zilzâlehâ

Âyet 1: “Yeryüzü şiddetli bir şekilde sarsıldığında.”

وَأُخْرِجَتِ الْأَرْضُ أَتْقَالَهَا

Ve-aħracati'l-'arđu eşkâlehâ

Âyet 2: “Yer, içindeki ağırlıkları dışarı çıkardığında.”

وَقَالَ الْإِنْسَانُ مَا لَهَا

Ve-kâle'l-insânu mâ lehâ

Âyet 3: “Ve insan, ‘Ne oluyor buna!’ dediği vakit.”

يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ أَخْبَارَهَا

Yevme’izin tuħaddișu aħbârahâ

Âyet 4: “İşte o gün (yer) üzerinde olup bitenleri anlatır.”

بِأَنَّ رَبَّكَ أَوْحَىٰ لَهَا

Bi-enne rabbeke evhâ lehâ

Âyet 5: “Rabb’inin ona bildirmesiyle (bunu yapar).”

يَوْمَئِذٍ يَصُدُّرُ النَّاسُ أَشْتَاتًا لَّيْرُوا أَعْمَالَهُمْ

Yevme'izin yaşduru'n-nâsu eştâten li-yurav a'mâlehum

Âyet 6: “O gün insanlar amellerini görmeleri (karşılığını almaları) için grup grup kabirlerden çıkıp hesap yerine gelirler.”

فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ حَيْرًا يَرَهُ

Fe-men ya'mel mişkâle zerretin hayran yerâh(u)

Âyet 7: “Kim zerre miktarı hayır yapmışsa onu görür.”

وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ

ve-men ya'mel mişkâle zerretin şerren yerâh(u)

Âyet 8: “Kim de zerre miktarı şer işlemişse onu görür.”

- Adını ilk âyetinin son kelimesinden alır ve ez-Zelzele, İzâ zülzilet Sûresi diye de anılır. Medenî veya Mekkî olduğu hususunda farklı görüşler ileri sürülmüştür. Taberî ve Kurtubî, Medenî diye kaydetmiş (*Câmi' u'l-beyân*, XXX, 337; *el-Câmi' li-aḥkâmi'l-Kur'ân*, XX, 100), Süyûtî de bunu tercih etmiş (el-İtkân, I, 36), İbn Âşûr ise Mekkî olduğunu söylemiştir (*et-Tahrîr ve't-tenvîr*, XXX, 437). Sekiz âyet olup fâsılları ه، م، ا harfleridir. Sûrenin konusu kıyâmetin kopması ve insanların dünyada işledikleri ameller için hesaba çekilmesi hakkındadır.

Zilzâl Sûresi yerin büyük bir sarsıntı ile sarsılacağı ve içindeki ağırlıkları (eskâl) dışarıya atacağı günü hatırlatılmakla başlar. Diğer âyetlerde sûra üfürülmekle vuku bulacağı ifade edilen bu olayın (ez-Zümer 39/68) ikinci üfleyle meydana geleceğini söylemek mümkündür. 2. âyette yer alan “eskâl” kelimesi Taberî ve İbn Kesîr'e göre yerin karnındaki (kabirlerdeki) ölüleri anlatır. Buna yerküresinin kendi içinde sakladığı

çeşitli maden ve hazineler de eklendiği takdirde bu yer sarsıntısını birinci ve ikinci üfleyiş olarak kabul etmek gerekir. Ardından, tasvir edilen durum karşısında inkârcılar veya bütün insanlar hayrete düşüp, “Arzın bu hali nedir?” diyeceklerdir. O gün Cenâb-ı Hakk’ın ilhamıyla, yerküresi üzerinde işlenen bütün amelleri haber verecektir. Dünyada peygamberlerin tebliğlerine doğrudan veya dolaylı biçimde muhatap olan insanlar tek başlarına ve dağınık şekilde hesap yerine geleceklerdir. Zerre kadar iyilik yapan da zerre kadar kötülük yapan da karşılığını bulacaktır.

Sûrenin tefsiri hakkında rivayet edilen hadislerden biri şöyledir: Abdullah b. Ömer’den nakledildiğine göre sûre nâzil olurken orada bulunan Ebû Bekir ağlamaya başlamış, Hz. Peygamber bunun sebebini sorunca sûrenin kendisini ağlattığını söylemiş, bunun üzerine Hz. Peygamber şöyle buyurmuştur: “*Siz hiç hatâ etmez, günah işlemez olsaydınız Allah Teâlâ sizden sonra hatâ edip günah işleyen bir ümmet yaratır ve -tövbe etmeleri üzerine- onları affederdi.*” (Vâhidî, s. 368; Heysemî, VII, 141). Resûl-i Ekrem, yerin içinde sakladığı haberlerden bahseden 4. âyete atıfta bulunarak yerin sakladığı haberlerin ne olduğunu sormuş, yanındakiler bunu Allah ve Resûl’ünün bildiğini söyleyince şöyle demiştir: “Yerin içinde barındırdığı haberler, Allah’ın her erkek ve kadın kulunun yer üzerinde işlediği amellere şahitlik edip şöyle demesidir: ‘Benim sırtımda filân ve filân günde şu ve şu amelleri işledin; evet yerin haberleri bundan ibarettir.’” (Müsned, II, 347; Tirmizî, “Şıfatü’l-kıyâme”, 7; “Tefsîrü’l-Çur’ân”, 99).

Sûrenin fazileti hakkında rivayet edilen hadîse göre bir sahâbî Resûlullah’ın huzuruna gelip kendisine Kur’an okutmasını istemiş, Hz. Peygamber “elif lâm râ”, “hâ mîm” veya tesbih kavramıyla başlayan sûrelerden okumasını söylemiş, sahâbî bunların her biri için, “Yaşım ilerlemiş, kalbim sıkıntılı hale gelmiş, dilim de kalınlaşmış” şeklinde mazeret beyan ederek kendisine özlü bir sûre okutmasını talep etmiştir. Resûl-i Ekrem ona Zilzâl Sûresi’ni okutmuştur. Sahâbî okumasını bitirince, “Seni Hak peygamber olarak gönderen Allah’a yemin ederim ki hayatımın sonuna kadar buna başka bir şey ilâve etmeyeceğim.” demiş ve oradan ayrılmıştır. Bunun üzerine Hz. Peygamber şöyle demiştir: “Bu adam kurtuluş yolunu bulmuş, kurtuluş yolunu

bulmuştur.” (*Müsned*, II, 169; *a.e.* [Arnaût], XI, 139-141; Ebû Dâvûd, “Şehru ramazân”, 9; İbrâhim Ali, s. 302-303, 360-361).¹

- Zeyd b. Eşlem’den (r.a) rivayet edildi ki: Bir adam Hz. Peygamber’e (s.a.s) gelip: “Allah’ın sana öğrettiği şeyden bana da öğret.” dedi. Rasûlullah onu, kendisine Kur’an öğretmesi için birisine gönderdi. Adam, “*izâ zülziletü’l-ardu*” sûresini öğretti. “*Kim zerre ağırlığında bir hayır işlerse...*” mealindeki âyete gelince: “Bana yeter.” dedi. Durum Rasûlullah’a haber verilince: “*Onu bırak, adam fakih oldu (anladı).*” buyurdu.²

- Allah Teâlâ Kehf Sûresi’nde şöyle buyurmuştur:

“Mûsâ, genç arkadaşına, ‘*Ben iki denizin birleştiği yere ulaşmaya yahut yıllarca yürümeye kararlıyım.*’ (Kehf, 60) dedi.”

İki deniz, peygamberlik ahlâkı olan şeriat ilmiyle Mevlâ’nın hakikat ilmidir. Hıdır’ın, Mecmau’l Bahreyn (iki denizin birleştiği yer) de olması, onun her iki ilme sahip bulunmasına; Allah’ın Mûsâ Aleyhisselâm’ı Hıdır’a göndermesi, insan kemâlinin ancak ledünnî ilimle tamam olacağına; birinci ilim her ne kadar ulü’l-azm peygamberlerde, ikinci ilim rütbe itibarıyla onlardan aşağıda olanlarda ise de ikincisinin arandığına, ledünnî ilim sahibine Allah’a ibâdet edecek kadar şeriat öğrenmesinin kâfi olduğuna işaretler. Bunun içindir ki Hz. Peygamber Aleyhisselâm amel edeceğine söyleyen insana “Âdem tefakkuh etti, anladı.” buyurmuştur. Zilzâl Sûresi’ni görünce adam öğrenimi terk etmişti. *Avârif*’te ve diğer eserlerde de böyle yazılıdır.³

- Abdullah b. Abbas’tan rivayet edilen bir hadiste de Resûlullah, Zilzâl Sûresi’nin Kur’ân’ın yarısına, İhlâs’ın üçte birine, Kâfirûn Sûresi’nin de dörtte birine denk geldiğini söylemiştir (Tirmizî, “Fezâ’ilü’l-Kur’ân”, 10; İbrâhim Ali, s. 360-363; Kâfirûn Sûresi’yle ilgili beyanın sıhhati hakkında bk. *DİA*, XXIV, 149). Şehâbeddin Mahmûd el-Âlûsî, Zilzâl

1 Bekir Topaloğlu, *Zilzal Suresi*, *DİA*, c. 44, s. 420-421.

2 İsmail Hakkı Bursevî, *Rûhu’l-Beyân Tefsiri*, c. 10, s. 143-144.

3 Niyazi-i Mısri, *İrfan Sofraları*, Elli Sekizinci Sofra, s. 146-147.

Sûresi'nin Kur'ân'ın yarısına denk gelişini onun içerdiği hükümlerin dünyaya ve âhirete dair olmasına, sûrenin âhîret ahkâmını kısaca içermesi özelliğine bağlamıştır (*Rûhu'l-me'ânî*, XXX, 602).⁴

- Bursevî ise bir hadîs-i şerifte: “İzâ zülzilet Sûresi Kur'ân'ın dörtte birine denktir.” buyurulduğunu aktarır. Onun dört kez okunması Kur'ân'ın tamamının okunması gibidir.⁵

*Hız. Peygamber'in “Zilzâl Sûresi Kur'ân'ın yarısına denktir sözü, Zilzâl Sûresi'nin fikhî yönden Kur'ân'ın yarısını temsil ettiğini belirtir. Bursevî'nin tefsirinde aktardığı “İzâ zülzilet Sûresi Kur'ân'ın dörtte birine denktir.” hadîsi ise Zilzâl Sûresi'nin hakikat yönünden Kur'ân'ın dörtte birini anlattığını söylemektedir.*⁶

- **Zilzâl Sûresi'nin Önceki Sûre ile Bağlantısı ise şudur:** Önceki sûrede “Onların Rableri katında mükâfatları Adn cennetleridir.” (Beyyine, 8) buyruldu. Bu sûrede, o mükâfatın verileceği zamandan bahsedildi. Sanki inkâr eden kimse “Bu cezâ ve mükâfat ne zaman verilecek?” diye sormuş, ona cevap olarak, “Yerküre şiddetli bir sarsıntıyla sallandığı zaman.” denilmiştir. Peşinden gelen Âdiyât Sûresi'nde ise o günü inkâr ederek hiçbir hazırlık yapmayanların göreceği azap anlatılmıştır.⁷

*Buradan anlaşılıyor ki herkesin kıyâmete hazırlık yapması lazım. Bu kıyâmet şekli bir kıyâmetse devamlı bir sarsıntı ile ortaya çıkıyor. Vücutî sarsıntı ise idrâkle ortaya çıkıyor ve idrâk tekrarlanıyor. Her iki sarsıntı da şakî ile saidi ayırmış, saidin müjdesi şakînin felaketi olmuştur.*⁸

4 Bekir Topaloğlu, Zilzal Suresi, *DİA*, c. 44, s. 420-421.

5 İsmail Hakkı Bursevî, *Rûhu'l-Beyân Tefsiri*, c. 10, s. 143.

6 *Derleyenin Notu.*

7 İbn Acîbe, *Bahrü'l-Medîd*, c. 11, s. 99.

8 *Derleyenin Notu.*

ÂYET 1

“Yeryüzü şiddetli bir şekilde sarsıldığında.”

• Yerin o zilzali, zelzelesi. Yerin, hareketi-i arz (yer hareketi) dediğimiz zangır zangır sarsıntısıdır. “Zell”, hareket mânâsı ifade ettiği için zelzele ve zilzâl onun muzaafı olarak tekrar etmeyi ifade eder. Bilhassa izafetle ifade edilmesi, yerin mümkün olabilen bütün şiddet ve dehşetiyle sarsıntısına işaretler ki, maksat Hac Sûresi’nde geçtiği üzere “Şüphesiz kıyâmet vaktinin depremi müthiş bir şeydir.” (Hac, 1). Vâkı’a Sûresi’nde ve daha birçok sûrelerde: “Yer şiddetle sarsıldığı, dağlar parçalandığı, dağılıp toz duman haline geldiği zaman.” (Vâkı’a, 4-6) gibi âyetlerle açıklanmış ve haber verilmiş olan kıyâmet depremidir.⁹

• “Yer” kendine mahsus, daha ötesi olmayan “şiddetli bir sarsıntı ile” tekrar tekrar “sallandığı...” Aynı harflerin tekrarlanması, sallanmanın da tekrarlanacağını gösterir.¹⁰

• “Yeryüzü şiddetli bir şekilde sarsıldığında.” Yani yeryüzü şiddetli bir şekilde, peş peşe kuvvetle sarsıldığı zaman. Bu sarsılma yüce Allah’ın

9 Elmalılı Hamdi Yazır, *Hak Dini Kur’an Dili*, c. 9, s. 401.

10 İsmail Hakkı Bursevî, *Rûhu’l-Beyân Tefsîri*, c. 10, s. 140.

dilemesine göre kendisine has çok ayrı bir sarsılmadır. Öyle bir sarsılır ki daha ötesi yoktur.

Yahut yer öyle bir sarsılır ki derecesi ölçülemez.

İbn Arafê der ki: Âyette sarsılan yerden kasıt, yerin birinci tabakasıdır, çünkü yerin ikinci tabakasında (kıyâmet kopunca dışarı çıkarılacak) ölümler yoktur. Gök bilimcilere göre gökler, tabaka halinde birbirini sarmaktadır. Yerler de böyledir. Bize göre, göklerin arasında belli bir boşluğun olması mümkündür. İsrâ ve mi'rac olayını anlatan hadîsin zâhirî ifadelerinden bu anlaşılıyor. (Çünkü Hz. Peygamber [sallallahu aleyhi vesellem], bir gökten diğerine mi'racla yükselerek gitmiştir. Demek aralarında bir mesafe vardır.)¹¹

*Yerden dibe doğru, gökten de arşa doğru çeşitli tabakalar vardır. Bunlar aynı zamanda insandaki tecellilerdir.*¹²

- “Arz şiddetli bir sarsıntı ile sallandığı vakit.” “...sallandığı...vakit” Yani beden arzı, insanî ruhun çıkarılması ölüm esnasında hayvanî ruhla kuvvetler sarsıntısıyla sallandığı zaman. Çünkü beden harap olacağını, bünyesinin yıkılacağını ilan eden bu durumda beden kaçınılmaz olarak sarsılır.¹³

- Malûmdur ki kıyâmet üç kısımdır.

Biri küçük kıyâmet. Hadîs-i şerifte de buyrulduğu üzere, insan öldüğü vakit kıyâmeti kopmuş demektir.

İkinci kıyâmet, sûr üflendiği vakitte bütün mevcûdatın dağılmasıdır.

Üçüncü kıyâmet ise, ikinci defa sûr üflendiği zaman herkesin kendi cesedinde ve hesabı görülmek üzere mahşerde dirilip toplanmasıdır ki, orada ne olacak ne bulacaksak, bunlar kendi amellerimizin neticesidir.¹⁴

11 İbn Acîbe el-Hasenî, *Bahrü'l-Medîd*, c. 11, s. 101-102.

12 *Derleyenin Notu.*

13 Muhyiddin İbn Arabî, *Tefsîr-i Kabîr Te'vilât*, c. 2, s. 1477.

14 Ken'an Rifâî, *Sohbetler*, s. 194.

- Kıyâmet gününde sûra üfürülecektir. Sûr, içinde mahlûkatın nefesleri sayısınca delikleri olan boynuz şeklinde bir mahlûktur. Sûrun içinde her varlığın bir deliği olduğundan, evvelce düşüp ölmemiş varlıklar onun sesinin tesiriyle gaşyolur (mest olmak).

Sûra üfleyen İsrâfil'dir (a.s). Ruh bir safta (taraf, yer), melekler diğer bir safta bulunur. Emr-i ilâhî ve melekler buluttan gölgeler içinde gelecektir. (...)

Sûra halkın bayılıp düşmesi için üfürüldükten sonra tekrar dirilip kalkmaları için de üfürülecek ve insanlar bundan sonra Hakk'ın kendilerinden neyi murad ettiğine bakıp bekleyeceklerdir.¹⁵

- Kıyâmet öldükten sonra ebedî hayata dönüştür. Bu da üçe ayrılır: Birincisi, ölünün dünya hayatındaki hâline göre, tabiî ölümden sonra ulvî veya süflî berzahların birine gönderilmesidir. Nitekim Hz. Peygamber şöyle buyurmuştur: *“Nasıl yaşarsanız öyle ölürsünüz, nasıl ölürseniz öyle dirilirsiniz.”* Ölümün bu türü Hz. Peygamber'in *“Kim ölmüşse kıyâmeti kopmuş olur.”* [Deylemî, I, 285; Aclûnî, II, 386] hadîsiyle işâret buyurdıkları küçük kıyâmettir.

İkincisi, irâdî bir ölümle kuds âleminde ebedî kalb hayatına döndürülmektir. Nitekim şöyle denilmiştir: *“İradenle öl ki, tabiî olarak yaşayasın.”* Ölümün bu türü *“Ölü iken dirilttiğimiz ve insanlar arasında yürüyebileceği bir ışık verdiğimiz kimse...”* [En'âm, 122] âyetiyle işâret buyrulan orta kıyâmettir.

Üçüncüsü, Allah'ta fânî olduktan sonra Hak ile bâkî olurken, hakikî hayata döndürülmektir. Bu büyük kıyâmettir. Nitekim âyette şöyle buyrulmuştur: *“Büyük kıyâmet geldiğinde...”* (Nâzi'ât, 34) (Kâşânî, 146).¹⁶

- İbnü'l-Arabî şöyle der:

“Allah âlemde iki kıyâmet yaratmıştır: küçük kıyâmet ve büyük kıyâmet (büyük toplanma). Küçük kıyâmet, misal âleminden bir bedende kulun dünya hayatından berzaha intikalidir. Büyük kıyâmet ise insan-

¹⁵ Ahmed er-Rifâî, *Mârifet Yolu*, s. 210.

¹⁶ *Metinlerle Tasavvuf Terimleri Sözlüğü*, s. 557.

ların toplanacakları diriliş ve büyük toplanma kıyâmetidir. Burası herhangi bir tartışma olmaksızın, amellerin kula sunulacağı gündür (*Fütûhât*, c. III, 389).”

*Küçük kıyâmet kulun idrak etmeye başlaması ve bu idraki geliştirerek iki âlemin arasında kalacak seviyeye erişmesidir. Büyük kıyâmet ise herkesin mutlaka kendi hakikatini göreceği gündür.*¹⁷

Küçük kıyâmet: Kulun ölümü ve âhiret hayatının örneği:

“*Yakîn gelinceye kadar Rabbine ibâdet et.*’ (Hicr, 99). Yakîn’in gelmesi, bu şeyleri müşâhede etmekle gerçekleşir. O da küçük kıyâmet demektir (*Tecelliyat*, 6).”

Küçük Ölüm, büyük ölümün zıddına (ölüm göçmesi) uykuda göçmektir.

İbnü’l-Arabî şöyle der: “Uyku, mevt-i asgar, yani küçük ölümdür. O da, uyuyanın göçtüğü mertebenin ölünün de göçtüğü mertebenin aynı olması yönünden ölümün ta kendisidir. Uykudan sonra uyanmak, ölümden sonra dirilmek gibidir (*Fütûhât*, c. IV, 424).”

Hz. Mevlânâ da bu konuda Mesnevî’de “Uyumak ölmektir. Ruh incecik bir bağ vâsıtasıyla vücuttan ayrılır, hakikatine gider. Nefs vücutta kalır fakat ertesi gün uyandığında ruh tekrar vücuda dönmüştür.” der.¹⁸

“İnsan büyük ölüm veya küçük ölüm sayesinde berzaha göçtüğünde, küçük ölümde uyanıkken tahayyül ettiği bazı şeyleri berzaha duyulur şeyler olarak görür. Onlar, uyanıkken duyularına ilişen ve bu nedenle inkâr edemeyeceği şeyler gibidir (*Fütûhât*, c. IV, 99).”¹⁹

*Yani insan hakikî diriyyken aklın almayacağı şeyleri de idrak eder.*²⁰

Ey kendileri hakkında irâde edilenden gâfil olanlar! Kıyâmet ânını düşünün! Özel ve büyük kıyâmeti düşünün! Özel kıyâmet sizden birisinin ölmesidir. Büyük kıyâmet ise Allahu Teâlâ’nın vadettiği kıyâmettir. Allahu Teâlâ’nın şu buyruğunu düşünüp hatırlayın: “*O gün müttakîleri vefd olarak Rahmân’ın huzûrunda haşrederiz. Mücrimleri ise vird olarak*

17 Derleyenin Notu.

18 Derleyenin Notu.

19 Suad el-Hakîm, *İbnü’l-Arabî Sözlüğü*, s. 435.

20 Derleyenin Notu.

DEPREMİN HAKÎKATI ZİLZÂL SÛRESİ

Eğer kıyâmet vücudî kıyâmetse, hâdiselerde sadece Rabb'ini gördüğünden erir, nefisler sarsılır. Bu eğer maddî bir sarsıntı ise, aslında gören için bu sarsıntı, Cenâb-ı Hakk'ın nurunun her şeyi sarışdır. Bu kimse yapanın yaptırının O olduğunu idrak ettiğinden ve O'nun rahmetinin gazâbını daima örttüğünü bildiğinden hâdiseleri hakîkatinden seyreder. Bu kişi er kişidir. Hâli ise, hâdisede hizmet etmek, itiraz etmemektir.

Görülüyor ki iki çeşit kıyâmet vardır: Küçük ve büyük kıyâmet.

Küçük kıyâmet kulun idrak etmeye başlaması ve bu idraki geliştirerek iki âlemin arasında kalacak seviyeye erişmesidir. Büyük kıyâmet ise herkesin mutlaka kendi hakîkatini göreceği günü anlatır.

Buradan anlaşılıyor ki herkesin kendi âyân-ı sâbitesini idrak etmesine, yani kendi hakîkatini görmesine büyük kıyâmet deniyor, ki bunlar amel defterlerini sağdan alanlardır. Bazıları ise taşıdıkları ismin hakîkatinden bîhaber olduklarından şaşkınlık ve pişmanlık cehennemine girecekler, ki bunlar amel defterlerini soldan alanlardır.

Âcizane derim ki: Amel defterini sağdan almak, dünyada gayretini mânevî yolda sarf etmek demektir. Soldan almak, nefsanî yolda sarf edilen bir ömür demektir.

Cemâlnur Sargut

ISBN: 978-625-8185-30-0

9 786258 185300

Bu kitabın telif geliri
ve o gelir oranında
yayıncı katkısı
Kerim Vakfı burslarına
bağışlanmaktadır.

NI
NEFES